

Δίκες της Μόσχας: ο σταλινικός μεσαίωνας

του [Παναγιώτη Βογιατζή](#)

Στις 19 Αυγούστου του 1936 ξεκίνησε η πρώτη από τις Δίκες της Μόσχας. Με αφορμή αυτή την επέτειο, αναδημοσιεύουμε παλιότερο άρθρο του Παναγιώτη Βογιατζή.

Τον Αύγουστο του 1936 η κοινή γνώμη του πλανήτη μάθαινε έκπληκτη πως μια τεράστια συνωμοσία είχε αποκαλυφθεί στη Σοβιετική Ένωση. Οι παλιοί σύντροφοι και στενοί συνεργάτες του Λένιν, Ζηνόβιεφ και Κάμενεφ, καθώς και μια σειρά πασίγνωστων Μπολσεβίκων αγωνιστών, κατηγορούνταν πως σε συνεργασία με τον εξόριστο Λ. Τρότσκι είχαν οργανώσει τη δολοφονία του Κίροβ και σχεδίαζαν να εκτελέσουν τα υπόλοιπα μέλη της κυβέρνησης, να σαμποτάρουν την παραγωγή και τις μεταφορές της χώρας και σε συμμαχία με την ...Γκεστάπο, να προετοιμάσουν τη νίκη του Χίτλερ στον επερχόμενο πόλεμο! Το πιο εκπληκτικό ήταν ότι οι ίδιοι οι κατηγορούμενοι ομολόγησαν την ενοχή τους για τα περισσότερα από τα εγκλήματα για τα οποία τους κατηγορούσαν και οδηγήθηκαν αμέσως στο εκτελεστικό απόσπασμα.

Το γεγονός προκάλεσε τεράστια εντύπωση. Οι κατηγορούμενοι ήταν πασίγνωστα πρόσωπα, πολιτικές φυσιογνωμίες παγκοσμίου μεγέθους, που μόλις δυο δεκαετίες πριν είχαν ανατρέψει τον Τσάρο και είχαν παίξει αποφασιστικό ρόλο στην εγκαθίδρυση του πρώτου εργατικού κράτους στον κόσμο. Τι είχε μεσολαβήσει και μετατράπηκαν σε ορκισμένους εχθρούς του εργατικού κινήματος;

Με την «Δίκη των 16», του 1936, ξεκίνησε η τελική πράξη του δράματος που άρχισε να ξετυλίγεται μια δεκαετία πιο πριν. Η απομόνωση της επανάστασης σε μια μόνο χώρα και η άνοδος της γραφειοκρατίας οδηγούσαν σταδιακά τη Σοβιετική Ένωση σε μια κατάσταση πλήρους ασφυξίας, που ήταν αδύνατο πια να καλυφθεί.

Στο εσωτερικό, η σταλινική ηγεσία είχε εφαρμόσει την αναγκαστική κολεκτιβοποίηση, που ερήμωσε ολόκληρες περιοχές και οδήγησε στον θάνατο από την πείνα εκατομμύρια ανθρώπους. Η βιομηχανική παραγωγή αναπτυσσόταν γρήγορα, αλλά με τεράστιο κόστος. Οι συνθήκες ζωής των εργατών ήταν χειρότερες κι απ' αυτές των αρχών της βιομηχανικής επανάστασης στη Δύση. Τεράστια έργα, φτιαγμένα βιαστικά και χωρίς σοβαρό σχέδιο, έμεναν αχρησιμοποίητα. Στα εργοστάσια και τα ορυχεία οι εκρήξεις κι οι καταστροφές ήταν στην ημερήσια διάταξη. Αλλά και στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής τα πράγματα δεν ήταν καλύτερα. Οι εγκληματικές θεωρίες της «τρίτης περιόδου» και του «σοσιαλφασισμού» οδήγησαν στην ήττα την επανάσταση σε μια σειρά χώρες και στη Γερμανία παρέδωσαν αμαχητί την εξουσία στον Χίτλερ. Ήταν πια ζήτημα ζωής και θανάτου για την γραφειοκρατία να ανακαλύψει κάποιον αποδιοπομπαίο τράγο για όλες αυτές τις καταστροφές.

Από πολύ νωρίς, ο Λ. Τρότσκι κι η Αριστερή Αντιπολίτευση που δημιουργήθηκε γύρω απ' αυτόν είχαν προβλέψει αυτή την κατάληξη. Ήδη στα 1926, σε μια συνεδρίαση του Πολιτικού Γραφείου, ο Τρότσκι κατηγόρησε ανοιχτά τον Στάλιν πως «βάζει υποψηφιότητα για νεκροθάφτης της επανάστασης». Τρία χρόνια αργότερα, και πριν αρχίσει το κύμα τρομοκρατίας που ακολούθησε, διατύπωνε την πρόβλεψη πως «η γραφειοκρατία είναι αναγκασμένη να χαράξει ένα ποτάμι αίματος που θα την χωρίσει οριστικά από το πραγματικό Κόμμα». Επρόκειτο να επαληθευτεί με τον πιο οδυνηρό τρόπο.

Μέχρι να φτάσει στην κορύφωση του 1936-38, ο Στάλιν προχώρησε με αμείλικτο αλλά ταυτόχρονα επιφυλακτικό τρόπο. Παρ' ότι είχε καταφέρει να κυριαρχήσει απόλυτα πάνω στις αντιπολιτευτικές ομάδες, οι παραδόσεις του μπολσεβικισμού ήταν ακόμη ισχυρές. Στις αρχές του '30 δεν είχε ακόμα καταφέρει να επιβάλλει την απόλυτη προσωπική του κυριαρχία πάνω στο Κόμμα, που προέβαλλε συνεχώς αντιστάσεις όταν έμπαινε το ζήτημα της φυσικής εξόντωσης των «εχθρών του λαού». Έτσι, σε μια σειρά από

δημόσιες δίκες, ξεκινώντας από τη «Δίκη του Σάχτυ», το 1928, και περνώντας στις υποθέσεις του «Βιομηχανικού Κόμματος» και των Μενσεβίκων το 1930 και της «Πλατφόρμας Ριούτιν» το 1932, ενώ βλέπουμε όλα τα στοιχεία που θα κυριαρχούσαν και στις επόμενες δίκες, δηλαδή την πλήρη έλλειψη πραγματικών στοιχείων και αποδείξεων, τις φανταστικές ομολογίες των κατηγορουμένων κλπ, παρά τις προσπάθειές του δεν κατάφερε να προχωρήσει σε εκτελέσεις. Το σημείο καμπής σ' αυτή τη διαδικασία αποτέλεσε η δολοφονία του Κίροβ τον Δεκέμβρη του 1934.

Σήμερα γνωρίζουμε ότι ο Κίροβ δεν ήταν «ένας γραφειοκράτης τρίτης σειράς» όπως αναφέρει ο Τρότσκι στα γραπτά του εκείνης της περιόδου. Αντίθετα, αποτελούσε το ανερχόμενο αστέρι της ηγετικής ομάδας, ήταν μέλος του Πολιτικού Γραφείου και υπεύθυνος του Λένινγκραντ, της πιο σημαντικής κομματικής οργάνωσης. Καθώς είχε εισαγάγει κάποια ψήγματα φιλελευθερισμού στην περιοχή του, κάποιοι θεωρούσαν ότι θα μπορούσε ν' αποτελέσει αντίβαρο στον ίδιο τον Στάλιν. Μάλιστα, στο συνέδριο του 1934 είχε εκλεγεί πρώτος στις ψήφους για την Κ. Επιτροπή και μια μικρή ομάδα συνέδρων σκέφτηκε να τον προτείνει για τη θέση του Γ. Γραμματέα. Είναι λοιπόν φανερό ποιος είχε να κερδίσει περισσότερο από τον θάνατό του...

Αν και δεν βρέθηκαν αδιάσειστες αποδείξεις, όλες οι ενδείξεις οδηγούν στο συμπέρασμα πως η δολοφονία του Κίροβ έγινε, αν όχι με την ενεργή ανάμειξη, σίγουρα με την ανοχή των μυστικών υπηρεσιών, δηλαδή του ίδιου του Στάλιν. Ο εκτελεστής του είχε συλληφθεί οπλισμένος έξω από τα κομματικά γραφεία του Λένινγκραντ λίγες μέρες πριν αλλά αμέσως αφέθηκε ελεύθερος, ενώ ο προσωπικός του φρουρός σκοτώθηκε δυο μέρες μετά, σε κάποιο αυτοκινητιστικό δυστύχημα, στο οποίο κανείς άλλος από τους επιβαίνοντες δεν έπαθε τίποτα! Όπως και να 'χει, ο θάνατος του Κίροβ έδωσε το σύνθημα για την μεγαλύτερη επιχείρηση κρατικής τρομοκρατίας που έλαβε ποτέ χώρα σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Εκατοντάδες άνθρωποι τουφεκίστηκαν με συνοπτικές διαδικασίες μέσα στους επόμενους δυο μήνες. Οι Ζηνόβιεφ και Κάμενεφ, καθώς

και άλλοι πρώην αντιπολιτευόμενοι, που βρισκόντουσαν στην εξορία για πάνω από δυο χρόνια, ξαναδικάστηκαν (ακόμα όμως οι δίκες γινόντουσαν κεκλεισμένων των θυρών) και αναγκάστηκαν να αναλάβουν «την ηθική ευθύνη» για τη δολοφονία. Οι ποινές ήταν ακόμα συγκριτικά απαλές: φυλάκιση 5 ως 10 χρόνια. Το οικοδόμημα στηνόταν αργά και με σύνεση. Ωστόσο σύντομα οι εξελίξεις θα έπαιρναν μορφή χιονοστιβάδας.

Η κορύφωση

Κατά την τριετία 1936-1938 διεξήχθησαν 3 μεγάλες ανοιχτές δίκες. Η πρώτη έγινε τον Αύγουστο του 1936, η δεύτερη τον Γενάρη του 1937 και η τρίτη τον Μάρτη του 1938. Ενδιάμεσα, τον Μάη του 1937 έγινε η δίκη των στρατηγών. Σ' αυτές ξεκληρίστηκε ολόκληρη η παλιά γενιά των μπολσεβίκων και αποκεφαλίστηκε στην κυριολεξία ο Κόκκινος Στρατός. Ανάμεσα στα θύματά τους περιλαμβάνονται όλα τα πρώην μέλη του Πολιτικού Γραφείου, από το 1917 και μετά, (Ζηνόβιεφ, Κάμενεφ, Μπουχάριν, Ρύκοβ, Τόμοκι – που πρόλαβε ν' αυτοκτονήσει ακριβώς πριν συλληφθεί), ο Πιατακόβ που αναφέρεται στη «διαθήκη» του Λένιν σαν ένας απ' τους πιο ικανούς μπολσεβίκους της νέας γενιάς, ο Ι. Ν. Σμιρνόβ που είχε το προσωνύμιο «η συνείδηση του Κόμματος» για τη γενναιότητα και το άμεμπτο του χαρακτήρα του, ο Ρακόβσκι, που ήταν ο πρωτεργάτης του χτισίματος Κομμουνιστικών Κομμάτων στην Βουλγαρία, την Ρουμανία και την Ουκρανία, οι Κρεστίνσκι και Σερεμπριάκοβ, γραμματείς της Κ. Επιτροπής τον καιρό του Λένιν, ο Μρατσκόβσκι, εργάτης γεννημένος στη φυλακή από επαναστάτες γονείς, ο Ντρόμπνις, που τον καιρό του εμφύλιου είχε στηθεί στο εκτελεστικό απόσπασμα από τους Λευκοφρουρούς αλλά επέζησε εντελώς τυχαία και δεκάδες άλλοι.

Αλλά αυτή είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Στη βάση της κοινωνίας συμβαίνει παράλληλα μια άνευ προηγουμένου σφαγή, που στην κυριολεξία διαλύει τη χώρα (μερικά ενδεικτικά παραδείγματα αναφέρονται σε διπλανές στήλες). Μόνο στα χρόνια 1937-1938, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία εκείνης της εποχής, εκτοπίζονται και εκτελούνται 1,3 εκατομμύρια άνθρωποι. Ακόμη

περισσότεροι καταδικάζονται σε κάπως μικρότερες ποινές. Ο τρόμος βασιλεύει παντού, παραλύοντας κάθε δημιουργική πρωτοβουλία, κάθε όρεξη για δουλειά. Κάθε δεύτερη οικογένεια έχει ένα μέλος της στην εξορία, τη φυλακή ή τον τάφο. Η Σιβηρία γεμίζει με στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας, τα «γκουλάγκ», όπου οι κρατούμενοι πεθαίνουν σαν τις μύγες, τις περισσότερες φορές κατασκευάζοντας έργα που αμέσως μετά πέφτουν στην αχρηστία. Οι ελάχιστοι επιζώντες στις αναμνήσεις τους περιγράφουν συνθήκες απίστευτες ακόμα και για την πιο νοσηρή φαντασία.

Πολλοί αναρωτήθηκαν τι συνέβη και η τρομοκρατία φάνηκε να σταματάει «ξαφνικά» γύρω στα 1939. Ο λόγος όμως είναι εξαιρετικά απλός και στηρίζεται στα μαθηματικά: Καθώς κάθε συλληφθείς ήταν απαραίτητο να καταδώσει τουλάχιστον 3-4 ακόμα και στις αρχές του 1939 το 5% του πληθυσμού ήταν μπλεγμένο στα δίχτυα αυτού του φρικαλέου παραλογισμού, αν συνεχιζόταν αυτή η κατάσταση για μερικούς μήνες ακόμη δεν θα έμενε κανείς για να συλληφθεί. Όσο ανατριχιαστικό και παράδοξο κι αν ακούγεται, η «φιλελευθεροποίηση» του 1939 οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στον περιορισμένο αριθμό των υποψήφιων θυμάτων...

Η τρομοκρατία βέβαια δεν σταμάτησε ποτέ εντελώς, ούτε κατά τη διάρκεια του πολέμου, ούτε καν αμέσως μετά, όταν η χώρα ζούσε μέσα στο θρίαμβο της νίκης. Απλώς, οι στόχοι έγιναν πια πιο συγκεκριμένοι (εκτοπίσεις ολόκληρων εθνοτήτων, υπόθεση των Γιατρών, των Εβραίων, του Λένινγκραντ και τόσες άλλες). Τα δε γκουλάγκ συνέχισαν να υπάρχουν για δεκαετίες μετά το θάνατο του Στάλιν.

Γιατί όμως ομολόγησαν;

Το πιο μεγάλο «μυστήριο» γύρω από τις Δίκες της Μόσχας από την πρώτη κιόλας στιγμή ήταν ακριβώς οι ομολογίες των κατηγορουμένων. Οι Δίκες στηρίχτηκαν αποκλειστικά πάνω σ' αυτές. Σε υποθέσεις όπου υποτίθεται πως αναμείχτηκαν χιλιάδες συνωμότες, δεν παρουσιάστηκε ούτε μια χειροπιαστή απόδειξη, ούτε ένα ενοχοποιητικό έγγραφο. Όποτε επιχειρήθηκε κάτι

τέτοιο, το αποτέλεσμα ήταν καταστροφικό για τη γραφειοκρατία, όπως στην περίπτωση του ξενοδοχείου στην Κοπεγχάγη όπου υποτίθεται ότι έγινε μια συνάντηση, ενώ είχε γκρεμιστεί 15 χρόνια νωρίτερα ή το αεροπορικό ταξίδι του Πιατακόβ στο Όσλο για να συναντήσει τον Τρότσκι, σε μια περίοδο που για μήνες δεν είχε προσγειωθεί ξένο αεροπλάνο. Πώς ήταν λοιπόν δυνατό, έμπειροι και σκληραγωγημένοι επαναστάτες να συκοφαντούν τους εαυτούς τους και τους συγκρατούμενους με τόσο εξωφρενικές κατηγορίες; Με τόσο καπνό πώς γίνεται να μην υπάρχει φωτιά;

Πρόκειται για έναν ακόμη από τους δεκάδες μύθους με τους οποίους τροφοδότησε την ιστορία η σταλινική πλαστογραφία. Όταν εξετάσουμε από κοντά αυτές τις «ομολογίες» το μυστήριο παύει να φαίνεται τόσο μεγάλο. Πρώτα πρώτα, πρέπει ν' αντιληφθούμε πως δεν επρόκειτο για μια εφ' άπαξ διαδικασία. Αντίθετα, ήταν ένας μακρύς κατήφορος, που για τους περισσότερους απ' τους κατηγορούμενους διαρκούσε για μια ολόκληρη δεκαετία. Από το 1927, όταν η ομάδα του Ζηνόβιεφ αποφάσισε να σπάσει απ' την Αντιπολίτευση για να της επιτραπεί να ξαναγυρίσει στο Κόμμα, ξεκίνησε μια σχεδόν μη αντιστρεπτή διαδικασία. Στην αρχή ζητήθηκε απ' τους Αντιπολιτευόμενους να διακηρύξουν με πολιτικούς όρους ότι η σταλινική γραφειοκρατία είχε δίκιο κι εκείνοι άδικο. Λίγο αργότερα ζητούσαν απ' τους ήδη αφοπλισμένους πολιτικά να παραδεχτούν ότι «οι θέσεις τους αντικειμενικά βοηθούσαν τον ταξικό εχθρό». Αμέσως μετά ότι έφεραν την «ηθική ευθύνη» για τις πράξεις άλλων, υποτιθέμενων τρομοκρατών και σαμποτέρ. Πιο ύστερα τους ζητούσαν να καταγγείλουν τον Τρότσκι, που από την εξορία κινούσε τα νήματα και πάει λέγοντας. Αν σ' οποιοδήποτε σημείο ο κατηγορούμενος αποφάσιζε ότι δεν πάει άλλο, η γραφειοκρατία τον κατακεραύνωνε: «Αρνείστε να ομολογήσετε; Δηλαδή όλες οι προηγούμενες σας διακηρύξεις ήταν ψεύτικες; Δεν θέλετε να βοηθήσετε πραγματικά την σοσιαλιστική μας πατρίδα» κλπ κλπ Ταυτόχρονα, ένας σωρός ομολογιών συνεργατών, βοηθών ή συγγενών έπεφτε πάνω τους. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, διανθισμένες εννοείται με φυσικά βασανιστήρια και απειλές για συγγενικά πρόσωπα, είναι φυσικό πολλοί να μην καταφέρουν ν' αντέξουν την

πίεση.

Αντίθετα, ο κύκλος των Αντιπολιτευόμενων γύρω από τον Λ. Τρότσκι που κατανόησε εγκαίρως πως δεν είναι δυνατόν να υπάρξει καμιά συνθηκολόγηση με το σταλινικό καθεστώς, κατάφερε να αντεπεξέλθει στις πιέσεις, πληρώνοντας βέβαια ακόμα πιο βαρύ τίμημα. Την ίδια ώρα που στη Μόσχα οι κατηγορούμενοι ομολογούσαν φανταστικά εγκλήματα, οι Τροτσκιστές κρατούμενοι στα χειρότερα στρατόπεδα της Σιβηρίας προχωρούσαν σε απεργίες και απεργίες πείνας διεκδικώντας καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και έπεφταν πολλές φορές νεκροί κάτω από τις ριπές των πολυβόλων. Όταν, μετά το θάνατο του Στάλιν, δόθηκε αμνηστία και χιλιάδες κρατούμενοι επέστρεψαν στα σπίτια τους, ανάμεσά τους δεν υπήρχε ούτε ένας Τροτσκιστής. Είχαν εξοντωθεί μέχρι τον τελευταίο...

Αλλά και οι ομολογίες οι ίδιες, αν διαβαστούν προσεκτικά, αποκαλύπτουν πολλά για την ειλικρίνεια τους και κυρίως για τα όρια που οι ίδιοι οι κρατούμενοι ένιωθαν πως τους ήταν αδύνατο να ξεπεράσουν. Να μερικά παραδείγματα, από τα επίσημα πρακτικά: Στην πρώτη δίκη, ο εισαγγελέας Βυσίνσκι (ο μόνος από τους οργανωτές που γλίτωσε, ώστε να συμμετέχει σε όλες), ρωτάει τον Σμιρνόβ:

«Πότε εγκαταλείψατε το (τρομοκρατικό) Κέντρο;» «Δεν το εγκατέλειψα, δεν υπήρχε τίποτε για να εγκαταλείψω». «Θέλετε να πείτε πως δεν υπήρχε Κέντρο;» «Μα ποιο Κέντρο μου λέτε;...». Ο Εισαγγελέας ρωτάει άλλους κατηγορούμενους, που όλοι παραδέχονται την ύπαρξη αυτού του «Κέντρου» και ξαναγυρνάει στον Σμιρνόβ, ο οποίος ειρωνικά δηλώνει: «Αφού θέλετε οπωσδήποτε έναν αρχηγό γι' αυτό το Κέντρο, τότε ας παίξω εγώ αυτόν τον ρόλο».

Στο ξεκίνημα της τρίτης Δίκης, ο Κρεστίνσκι έκανε την ακόλουθη δήλωση: «Δεν αποδέχομαι την ενοχή μου. Δεν είμαι Τροτσκιστής. Δεν υπήρξα ποτέ μέλος του Μπλοκ Δεξιών – Τροτσκιστών (αυτή ήταν η κατηγορία για τους κατηγορούμενους εκείνης της δίκης),

το οποίο άλλωστε δεν ξέρω καν αν υπήρξε ποτέ. Δεν έχω υποπέσει σε κανένα απ' τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορούμαι και προφανώς δεν συνεργάστηκα ποτέ με τις γερμανικές μυστικές υπηρεσίες». Χρειάστηκε να διακοπεί η δίκη και να μεσολαβήσει η ολονύκτια προσπάθεια της GPU (της μυστικής αστυνομίας) για να επιστρέψει εντελώς διαλυμένος την επόμενη μέρα στο δικαστήριο και να δηλώσει το εξωφρενικό:

«Χθες, μια παρόρμηση δημιουργημένη απ' την ντροπή μου για όσα με κατηγορούν και από την κακή κατάσταση της υγείας μου, με οδήγησε να πω ψέματα. Έτσι, όταν ρωτήθηκα, σχεδόν αντανakλαστικά, αντί να πω πως είμαι ένοχος, δήλωσα πως είμαι αθώος».

Το πιο χαρακτηριστικό ωστόσο στοιχείο για την «εγκυρότητα» των δικών περιλαμβάνεται στην κατάθεση του Ράντεκ στη δεύτερη δίκη: Κατά τη διάρκεια ενός απ' τα συνηθισμένα υβρεολόγια του Βυσίνσκι (λυσσασμένα σκυλιά, φίδια, καθάρματα κλπ), ο εξαιρετικά εύστροφος και πνευματώδης Ράντεκ θυμάται για τελευταία φορά τον παλιό καλό του εαυτό και του επιτίθεται:

«Ολόκληρη η Δίκη αυτή στηρίζεται στην ομολογία του Πιατακόβ και τη δική μου. Αν είμαστε τέτοια εξασθενημένα καθάρματα, όπως μας κατηγορείτε, τι εγγυήσεις διαθέτετε ότι έχουμε πει την αλήθεια;» Ο Βυσίνσκι προτίμησε ν' αλλάξει αμέσως θέμα...

Τέλος, είναι επίσης ψέμα ότι «όλοι ομολόγησαν». Η αλήθεια είναι ότι στις ανοιχτές Δίκες παρουσιάζονταν μόνο κατηγορούμενοι που είχαν σπάσει τελείως (αν και αυτοί όπως είδαμε προσπάθησαν να διατηρήσουν κάποια ψήγματα αξιοπρέπειας). Όλοι οι υπόλοιποι τουφεκίζονταν κρυφά, τις περισσότερες φορές χωρίς καν δίκη, ή με «δίκες» που κρατούσαν μερικά λεπτά της ώρας. Μια ατράνταχτη απόδειξη γι' αυτό φρόντισε να μας δώσει η ίδια η γραφειοκρατία με την σχολαστικότητά της: Οι φάκελοι των κατηγορουμένων της πρώτης Δίκης, αριθμημένοι και κατ' αλφαβητική σειρά, φτάνουν τουλάχιστον μέχρι τον αριθμό 38. Καθώς οι κατηγορούμενοι ήταν

μόνο 16, τουλάχιστον 22 άλλοι οι οποίοι ετοιμάζονταν γι αυτή δεν παρουσιάστηκαν ποτέ στο ακροατήριο...

Η επανάσταση που τρώει τα παιδιά της;

Κανείς δεν πιστεύει πια ότι υπήρχε έστω κι ένα μικρό κομματάκι αλήθειας σ' αυτές τις Δίκες. Ακόμα κι η ίδια η γραφειοκρατία αναγκάστηκε μέσα στις επόμενες δεκαετίες να τις ανασκευάσει εν μέρει και ν' αποκαταστήσει τα περισσότερα από τα θύματά τους (εκτός βέβαια από τον κύριο κατηγορούμενο, τον Τρότσκι, αυτός παρέμεινε «εχθρός» μέχρι το τέλος). Η ζημιά που έκαναν όμως ήταν τεράστια. Πέρα από την τερατώδη εξόντωση εκατομμυρίων αθώων, η ίδια η Επανάσταση δυσφημίστηκε στον υπέρτατο βαθμό. Πολλοί, κρίνοντας επιπόλαιο, έσπευσαν να την κατηγορήσουν συλλήβδην. Τι αξία μπορεί να έχει μια επανάσταση που καταλήγει μ' αυτόν τον τρόπο; Και όμως, όπως εξηγήσαμε πιο πάνω, η ντροπή δεν πρέπει ν' αποδοθεί στην Επανάσταση αλλά στην γραφειοκρατική κάστα που τη σφετερίστηκε και χρειάστηκε να την εξοντώσει εντελώς, να τη μετατρέψει στο αντίθετό της, πριν καταφέρει να προωθήσει τα σχέδια για την εδραίωση της κυριαρχίας της. Το μόνο που έμεινε απ' τον Οκτώβρη, 20 χρόνια μετά, ήταν οι σχέσεις παραγωγής που δημιούργησε. Από κει και πέρα, παρέμειναν μια χούφτα σφετεριστές, με τον Στάλιν επικεφαλής και μερικές κούφιε φράσεις. Το Κόμμα των Μπολσεβίκων του 1939 δεν είχε βέβαια καμιά σχέση με το κόμμα της Επανάστασης, πράγμα που αποδεικνύεται και αριθμητικά: Μόλις το 0,3% των μελών του ανήκαν στο Κόμμα πριν το 1917! Όσο για την ιδεολογία και το πρόγραμμα του, το ποσοστό είναι ακόμη μικρότερο. Οι βασικοί πυλώνες του Κομμουνισμού, η ισότητα και ο διεθνισμός, είχαν εντελώς εξοβελιστεί από την πολιτική της γραφειοκρατίας, που θυμόταν αυτές τις απαγορευμένες λέξεις μόνο στις επετείους για να δικαιολογήσει την ίδια της την ύπαρξη. Πράγματι, ο Στάλιν υπήρξε ο νεκροθάφτης της επανάστασης και αποχώρησε από την Ιστορία σαν το πιο στιγματισμένο πρόσωπο μέσα σ' αυτή.

Αν η φρίκη και η παράνοια μπορούν να περιγραφούν με αριθμούς, η σταλινική περίοδος έχει να μας προσφέρει αμέτρητους:

Μέχρι το 1940, όλα τα μέλη της Κ. Επιτροπής του 1917 που δεν είχαν προλάβει να πεθάνουν από φυσικό θάνατο είχαν εκτελεστεί ή εξαφανιστεί χωρίς ν' αφήσουν ίχνη.

Για την Κ. Επιτροπή του 1934 (που ήταν όλοι πιστοί σταλινικοί), το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 70%. Το ίδιο και για την Κ. Επιτροπή της νεολαίας του Κόμματος, της Κομσομόλ.

Κατά τις εκκαθαρίσεις του Κόκκινου Στρατού, εξοντώθηκαν περίπου 35-40 χιλιάδες αξιωματικοί, μεταξύ αυτών το 80% όσων διέθεταν βαθμό από Συνταγματάρχη και πάνω. Είναι παγκόσμια πρωτοτυπία, μια συνωμοσία που περιλαμβάνει το 80% των ανώτατων αξιωματικών, όχι μόνο να αποκαλυφθεί και να ηττηθεί, αλλά να μη δώσει ούτε καν μια μάχη... Μήπως αυτό οφείλεται στην αποφασιστικότητα της πολιτικής ηγεσίας; Μα αφού και αυτή ήταν αναμιγμένη στην ίδια συνωμοσία κατά 70%;

Παρόμοια κατάσταση και στην διπλωματική υπηρεσία: Ενώ μόνο 30 χώρες είχαν αναγνωρίσει την ΕΣΣΔ, στις εκκαθαρίσεις εκτελέστηκαν 48 πρέσβεις. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, παραμονές του πολέμου να μην υπάρχει σοβιετικός πρεσβευτής στην Ουάσιγκτον, το Τόκιο, τη Βαρσοβία και άλλες πρωτεύουσες.

Από ένα σημείο και μετά, οι κατηγορούμενοι αντιμετωπίζονταν σαν προϊόν, με μια συγκεκριμένη ποσότητα προς παράδοση και παραλαβή: Ένα τυπικό τηλεγράφημα του Γιεζόβ, αρχηγού της μυστικής αστυνομίας, προς τον αρχηγό της GPU της Κιργισίας λέει επί λέξει: «Έχετε χρεωθεί με το καθήκον εξάλειψης 10000 εχθρών του λαού. Αναφέρατε εκτέλεση»!

Στο εργατικό δυναμικό της Σ. Ένωσης περιλαμβάνονταν το 1939: 600 χιλιάδες εργάτες ορυχείων, 900 χιλιάδες στους σιδηροδρόμους και ...2,1 εκατομμύρια φύλακες, δεσμοφύλακες και υπάλληλοι της μυστικής αστυνομίας, χωρίς να περιλαμβάνονται τα ειδικά στρατεύματα του NKVD (υπ. Εσωτερικών). Όταν ξέσπασε ο πόλεμος και τα χιτλερικά στρατεύματα είχαν περικυκλώσει τη

Μόσχα και το Λένινγκραντ, 250.000 επίλεκτες δυνάμεις του NKVD παρέμεναν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης για να φυλάνε τους κρατούμενους...

Στα 1935, ο ποινικός κώδικας περιέλαβε τη θανατική ποινή για παιδιά 12 ετών(!), πράγμα που στη Δύση οι υπηρέτες του Στάλιν δικαιολόγησαν υποστηρίζοντας πως «στον Σοσιαλισμό τα παιδιά ωριμάζουν γρηγορότερα»! Πρέπει να είναι όντως έτσι, αφού βρίσκουμε στ' αρχεία καταθέσεις παιδιών αυτής της ηλικίας που έχουν ομολογήσει πως «είχαν δημιουργήσει συμμορία που έκανε κατασκοπία, σαμποτάζ και είχε δεσμούς με τη Γκεστάπο»...

Τέλος, ας αναφερθεί πως οι Δίκες χαρακτηρίστηκαν από κάποιους πληρωμένους δυτικούς δικηγόρους σαν «κοσμήματα της νομικής επιστήμης». Θα είχαν υπ' όψιν τους την τελική αγόρευση του συνήγορου υπεράσπισης στη δίκη του Μπουχάριν:

«Σύντροφοι δικαστές, τα γεγονότα σ' αυτή τη δίκη είναι τόσο ξεκάθαρα, ...ώστε η υπεράσπιση δε βρίσκει λόγο να διαφωνήσει με τον σύντροφο Εισαγγελέα. ...Όσο για τα πολιτικά και ηθικά συμπεράσματα, ο λόγος του Εισαγγελέα ήταν τόσο περιεκτικός, που η Υπεράσπιση αισθάνεται την ανάγκη ολόψυχα να τον προσυπογράψει»...

Πηγή: net.xekinima.org